

Spindlarna jagar på
hög och låg nivå.
Foto: Lina Norrlund

Spindlar – nyttiga men känsliga

I Sverige finns över 700 arter av spindlar och deras utseende varierar. Gemensamt för alla spindlar är att de har en framkropp och en bakkropp. På framkroppen sitter ögonen, mundelarna och de åtta benen. Förväxla inte spindlarna med insekter. Insekterna har huvud, mellankropp, bakkropp och bara sex ben. Oftast har de även vingar, det har inte spindlarna.

I stort sett alla spindlar är rovdjur. De förflyttar sig snabbt och är bland de första nyttodjuret som kommer på plats i en gröda. Tyvärr är de känsliga för de bekämpningsmedel som används mot insekter.

Jagar med nät

I sin jakt på föda använder en del spindelarter nät. Andra springer, smyger eller hoppar på bytesdjuren.

Spindlarna har förmågan att spinna tråd. Detta utnyttjar de till att bygga fångstnät, spinna in fångade byten och även för att förflytta sig, så kallad ballooning. Då klättrar spindelns kropp upp i något, till exempel en växt, och spinner en lång tråd. När tråden är tillräckligt lång och vinden tar fatt i den släpper spindelns taget och låter vinden föra den till nya jaktmarker.

Spindlarna fångar bladlöss i nät.
Foto: Magnus Sandström

Tre miljoner spindlar i din åker

Spindlarna förekommer både högt och lågt i grödorna. De fångar, antingen direkt eller i sitt nät, och äter det som de kommer över. I odlingar är det främst bladlöss, myggor och flugor som spindlarna är intresserade av men de äter även rapsbaggar och jordloppor. Det kan finnas 3 miljoner spindlar i ett hektar åkermark.

Det finns arter som spinner nät högt upp och de som gör det närmare markytan. De spindlar som jagar utan nät förekommer oftare på eller i närheten av markytan.

Tidigt på plats

Tillsammans med näbbskinnbaggar är spindlarna de nyttodjur som först dyker upp på våren och stannar längst på hösten. Eftersom spindlar även äter andra nyttodjur, och inte bara skadedjur, kan man tänka sig att spindlarna skulle kunna ha en negativ effekt sett ur odlarens synvinkel. Sammantaget anses dock spindlarna göra nytta och därför bör de också gynnas.

För att spindlarna ska hinna komma på plats i fältet och finnas där när skadegöraren dyker upp, bör det inte vara för långt från fältkanten till fältets centrum. Bladlöss och vetemyggor är exempel på skadegörare som kan dyka upp jämnt fördelat över fält, medan till exempel jordloppor och rapsbaggar ofta börjar sina angrepp i fältkanterna.

Spindeln fångar många olika bytesdjur.
Foto: Lina Norrlund

DU KAN HJÄLPA SPINDLARNÄ

För att hålla spindelpopulationerna uppe, så att spindlarna är redo när de behövs, är det några saker du bör tänka på.

Invänta bekämpningströskeln

Undvik alltför tidiga bekämpningar mot skadedjur. Avvakta med bekämpning tills att bekämpningströskeln är uppnådd. Om du bekämpar för tidigt kan nyttodjuret dödas och skadedjuret får fritt spelrum. Välj om möjligt det mest skonsamma preparatet som finns att tillgå.

Ett exempel där du kan förvärra skadorna med en för tidig bekämpning är när havrebladlössen angriper vårsäden. Lössen flyger in från olika håll under en kortare eller längre tidsperiod under försommaren. Om du sprutar för tidigt riskerar du att de bladlöss som flyger in efter bekämpningen förökar sig mer än lössen i obehandlade fält.

Övervintringsplats

Spindlarna kan skadas av bekämpningsmedel och därför gynnas de av obesprutade zoner. Där kan de spindelarter som trivs i odlade grödor leva och föröka sig.

Spindlarna behöver alternativa utrymmen där de kan söka föda och övervintra. Obrukade ytor, dikeskanter, hagmarker och skogskanter är exempel på sådana utrymmen. I intensivt odlade områden med stora åkrar kan gränserna mellan åkrarna fungera som livsrum för spindlarna. Där kan du minska på bekämpning och jordbearbetning för att gynna spindlar och andra nyttodjur.

Tips!

Lär dig mer om nyttodjuret i odlingslandskapet med appen Nyttodjur. Du hittar den på AppStore eller GooglePlay.
Sök på *Jordbruksverket*

Vargspindel med sina ungar på ryggen. Foto: Mats Wilhelm

Text: Magnus Sandström,
Jordbruksverket.
Faktaundersökning: Barbara Ekbohm,
Sveriges lantbruksuniversitet.